

LEGAL REGULATION OF CONSTRUCTION ACTIVITY: COMPOSITION OF LEGAL RELATIONS

Tsilenko V. A.

The article investigates the questions of the legal regulation of the construction market, its subject's activity relations, including aspects of the licensing system. We also study the set of forms and legal state impact on the activity of the actors of the construction market.

Key words: *construction activities, subjects and objects of construction activities, the legal regulation, building relationship, facilities of construction market.*

УДК 346.12

ПРАВОВА ТА ФУНКЦІОНАЛЬНА ПРИРОДА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН

Е. В. Череповський, здобувач

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Досліджено питання правової природи організаційно-господарських повноважень, з'ясовується коло суб'єктів організаційно-господарських повноважень та їх господарська компетенція в контексті проблематики державного регулювання господарської діяльності.

Ключові слова: *організаційно-господарські відносини, суб'єкти організаційно-господарських відносин, господарська компетенція, правова природа організаційно-господарських повноважень.*

Постановка проблеми. Відповідно до ч. 6 ст. 3 ГК України під організаційно-господарськими відносинами розуміються відносини, що складаються між суб'єктами господарювання, з одного боку, та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю — з другого. При цьому В. К. Мамутов у своїх ранніх працях пропонував називати правовідносини між підприємством і вищим господарським органом господарсько-управлінськими [1, с. 112], і тому окремі науковці продовжують використовувати зазначену термінологію. Терміни «організаційно-господарські відносини», «організаційно-господарські зобов'язання» є тісно пов'язаними, що віддзеркалює зв'язок явищ, які позначаються цими термінами.

Організаційно-господарські відносини — це предмет правового регулювання, а організаційно-господарські зобов'язання — це результат правового регулювання зазначених відносин [2, с. 67]. Юридичними об'єктами організаційно-господарських зобов'язань є певні управлінсько-господарські (організаційні) дії або утримання від певних дій [3, с. 348–349].

Підстави виникнення такого різновиду господарських відносин досить різноманітні: це, наприклад, акти державних органів (у вигляді приписів суб'єктам господарювання від органів стандартизації, ціноутворення тощо), договори між центральними органами державної влади, органами місцевого самоврядування та підприємствами [4, с. 13]. Деякі «вертикальні» господарські відносини мають складну багатопланову структуру, зокрема, це стосується відносин податкової служби із суб'єктами господарювання. У таких відносинах має поєднуватися публічний та приватний інтереси [3, с. 12]. Зазначені правовідносини представлені як вид суспільних відносин, що виникають у результаті впливу норм права на фактичні, реальні відносини у суспільстві і виступають ланкою, яка опосередковує (регулює) зв'язок між нормами права і відповідними фактичними відносинами. Функціональним призначенням правовідносин є визначення учасників фактичних відносин, їх взаємних прав та обов'язків, умов, засобів і наслідків їх реалізації [5]. Виходячи з наведеного вище, виникає питання господарської компетенції суб'єктів організаційно-господарської діяльності та їх правової природи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі теоретико-методичні проблеми формування організаційно-господарських відносин у різних галузях народного господарства займають вагомe місце в роботах науковців усіх напрямів права, а саме: О. М. Вінник, О. П. Віхрова, Д. В. Задихайла, В. К. Мамутова, В. М. Пашкова, О. П. Подцерковного, В. А. Устименка, В. С. Щербини тощо. Але зазначені науковці при опрацюванні зазначених питань не приділяли достатньої уваги особливостям правової природи організаційно-господарських відносин і як наслідок — господарській компетенції суб'єктів організаційно-господарських відносин.

Формулювання цілей. Метою статті є встановлення видів організаційно-господарських відносин та їх правової природи.

Виклад основного матеріалу. Розрізняють юридичні та фактичні підстави виникнення організаційно-господарських повноважень: 1) юридичними підставами можуть бути: акт законодавства, відповідно до якого створюються або наділяються відповідними повноваженнями певні суб'єкти — органи господарського керівництва у вигляді міністерств, відомств, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування; установчі документи господарських організацій, у тому числі у вигляді господарських об'єднань, наприклад, ст. 118 ГК України регламентує, що об'єднанням підприємств є

господарська організація, утворена у складі двох або більше підприємств з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань; підприємницькі договори, що передбачають організацію діяльності двох або більше суб'єктів господарювання з делегуванням управлінських повноважень; 2) фактичними підставами є: відносини власності, що забезпечують власнику низку повноважень, у тому числі організаційного характеру; відносини контролю та підпорядкування щодо контролю органів управління або володіння більшістю голосів на загальних зборах; делегування організаційно-управлінських повноважень на підставі акта законодавства для сфери державної та комунальної власності або на підставі договору з будь-якими суб'єктами [6, с. 81]. За визначенням, наведеним у ст. 176 ГК України, організаційно-господарськими є господарські зобов'язання, що виникають у процесі управління господарською діяльністю між суб'єктом господарювання та суб'єктом організаційно-господарських повноважень, у силу яких зобов'язана сторона повинна здійснити на користь другої сторони певну управлінсько-господарську (організаційну) дію або утриматися від певної дії, а управнена сторона має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку. Не може вважатися суб'єктом організаційно-господарських повноважень орган державної влади або місцевого самоврядування, вважає О. П. Віхров, який безпосередньо не здійснює організаційно-господарських повноважень щодо суб'єктів господарювання, зокрема, Верховна Рада України, Президент України, і саме у цьому полягає різниця між поняттям органу керівництва економікою, яке склалося в теорії господарського права, і сучасною законодавчою категорією суб'єкта організаційно-господарських повноважень. Органи виконавчої влади та місцевого самоврядування є органами господарського керівництва і одночасно наділені організаційно-господарськими повноваженнями щодо конкретних суб'єктів господарювання. Суб'єктами організаційно-господарських повноважень виступають у відповідних відносинах об'єднання підприємств, національні і державні акціонерні компанії, а також наділені окремими організаційно-господарськими повноваженнями певні види суб'єктів господарювання [5]. Інша точка зору з цього приводу у І. М. Кравець, яка, наприклад, вважає, що організаційно-господарські повноваження держави здійснюються Верховною Радою України [7, с. 78]. Не погоджується з дослідницею і В. М. Коваль, який вважає, що ст. 176 ГК України не дає підстав для таких висновків. Відносини між Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України, іншими державними органами, які не є стосовно суб'єктів господарювання вищими господарськими органами, з одного боку, та суб'єктами господарювання — з другого, не належать до організаційно-господарських. Названі державні органи, вважає він, не є суб'єктами організаційно-госпо-

дарських повноважень, як розуміння цих повноважень впливає зі ст. 176 ГК [8]. У свою чергу В. М. Пашков, розглядаючи організаційно-господарські відносини в окремих галузях народного господарства, зокрема у сфері охорони здоров'я, зазначав, що господарську компетенцію органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо організаційно-господарських повноважень у сфері охорони здоров'я характеризують такі ознаки: 1) в системі органів виконавчої влади: на центральному рівні головним органом загальної компетенції з галузевою спеціалізацією є Міністерство охорони здоров'я, що реалізує державну політику та здійснює державне управління у галузі охорони здоров'я; на місцевому чи територіальному рівні діють органи виконавчої влади загальної компетенції — місцеві державні адміністрації з органами спеціальної галузевої компетенції — управліннями охорони здоров'я, які виконують організаційне і методичне керівництво роботою всіх закладів охорони здоров'я з питань надання лікувально-профілактичної допомоги та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення і підзвітні та підконтрольні відповідному міністерству, а також виконують функції з управління комунальними закладами охорони здоров'я, крім віднесених до виключних повноважень обласних і районних рад, що є спільною власністю територіальних громад сіл, селищ і міст, і з цих питань підзвітні та підконтрольні відповідним радам; 2) у системі органів місцевого самоврядування: в обласних та районних радах до власної виключної компетенції, що стосується сфери охорони здоров'я, належать питання прийняття у межах, визначених законами, рішень щодо боротьби з епідеміями, а також управління об'єктами спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, що перебувають в управлінні районних та обласних рад, зокрема прийняття та звільнення їх керівників, а також делегування відповідних повноважень обласним та районним адміністраціям з подальшим їх звітуванням; на рівні територіальних громад сіл, селищ та міст в особі їх виконавчих органів до галузевої власної компетенції належать питання прийняття у межах, визначених законами, рішень щодо боротьби з епідеміями, а також повноваження з управління закладами охорони здоров'я, що є власністю територіальних громад, до делегованої — забезпечення у межах наданих повноважень доступності й безоплатності медичного обслуговування на відповідній території [9, с. 124–125].

Отже, основною ознакою організаційно-господарських повноважень є наявність господарської компетенції у суб'єктів організаційно-господарських повноважень.

Виникати організаційно-господарські зобов'язання можуть також в об'єднаннях підприємств і господарських товариствах, між асоційованими підприємствами і за участю холдингових компаній та інших випадках. Значною

сферою поширення організаційно-господарських зобов'язань є відносини між суб'єктами господарювання у випадку, якщо один із них стосовно іншого є дочірнім підприємством. Така конструкція використовується, зокрема, у найважливіших, стратегічних галузях економіки, де для найбільш ефективного керівництва ними створені холдингові компанії (у вугільній промисловості), або національні чи державні акціонерні компанії (НАК «Надра України», НАК «Нафтогаз України», НАК «Укргролізинг», ДАК «Хліб України» тощо) з мережею підпорядкованих їм дочірніх компаній, товариств і підприємств [3, с. 350]. Не випадково Закон України «Про холдингові компанії», згідно зі ст. 6 декларує, що серед іншого ініціатором створення державної холдингової компанії може бути державний орган, уповноважений управляти майном, а державна холдингова компанія може бути корпоративним підприємством лише Державної керуючої холдингової компанії.

Водночас слід зазначити, що розробники ГК України цілком слушно включили свого часу в базовий нормативно-правовий акт положення про асоційовані підприємства як одну з правових форм об'єднання підприємств у широкому значенні цього поняття. Зауважити можна лише на те, що об'єднанням підприємств у вигляді асоціацій, корпорацій, консорціумів та концернів чи то державним, чи то господарським, приділено сім досить містких за обсягом статей в ГК України, у той же час саме ринкова, практично затребувана і така, що практично широко застосовується, форма створення об'єднань (груп) підприємств, отримала увагу в обсязі лише однієї ст. 126 ГК України. Як уявляється, подальша деталізація господарсько-правового регулювання холдингових відносин у сфері господарювання має стати одним із напрямів модернізації змісту ГК України, а разом з ним і суттєвої модернізації Закону України «Про холдингові компанії в Україні» [10, с. 21–22].

В юридичній літературі багато уваги приділяється такому виду суб'єктів організаційно-господарських повноважень, як господарські об'єднання (ГО), зокрема, О. М. Вінник стверджує, що господарські об'єднання — це організаційно оформлена група підприємств, інших господарських організацій низової ланки економіки різних форм власності, яка створюється з метою координації діяльності своїх учасників, об'єднання їх зусиль для вирішення соціальних та економічних завдань [6, с. 166]. Правове становище ГО визначається ГК (статті 118–127); спеціальними законами України «Про холдингові компанії в Україні», «Про банки та банківську діяльність» (статті 9–13), «Про кооперацію» (статті 30–33), «Про сільськогосподарську кооперацію» (ст. 26) тощо.

Отже, фактично ГО — це особи, які мають повноваження щодо організації господарської діяльності, управління іншими суб'єктами та/або контролю за їх діяльністю [11, с. 128], що дає підстави відносити їх до суб'єктів орга-

нізаційно-господарських повноважень. Ідентичною з цього приводу є точка зору І. М. Кравець, яка відносить до суб'єктів організаційно-господарських повноважень державні господарські об'єднання і добровільні господарські об'єднання, і вважає, що фактичною підставою виникнення у них організаційно-господарських повноважень є делегування таких повноважень власником майна, а юридичною — рішення власника майна або уповноваженого ним органу (щодо державних господарських об'єднань) чи установчий договір суб'єкта господарювання (щодо добровільних господарських об'єднань) [12]. Проте об'єднання підприємств є господарськими організаціями, які у сфері господарювання виступають, насамперед, як суб'єкти господарювання. Водночас більшість видів об'єднань підприємств, зазначає автор, мають певні організаційно-господарські повноваження щодо їх учасників — суб'єктів господарювання, які встановлені законодавством або установчими документами цих об'єднань [13, с. 111]. Свою думку О. П. Віхров підкріплює посиланням на ч. 2 ст. 176 ГК України, зі змісту якої, як зазначає автор, випливає наявність організаційно-господарських відносин в об'єднаннях підприємств. Таким чином, підсумовує автор, об'єднання підприємств у більшості їх видів поєднують у собі ознаки як суб'єктів господарювання, так і суб'єктів організаційно-господарських повноважень, які наділені господарською компетенцією щодо суб'єктів господарювання, і у зв'язку з цим можуть виступати учасниками організаційно-господарських відносин [13, с. 113–114].

Водночас уявляється помилковим висновок про те, стверджує В. С. Щербина, що корпоративні відносини є різновидом передбачених ГК України організаційно-господарських відносин, що складаються між суб'єктами господарювання і суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю. Подібне розуміння природи корпоративних відносин звужує їх зміст, оскільки, з одного боку, виключає з нього відносини майнового характеру (право на одержання частини прибутку товариства, право на одержання частини майна при ліквідації товариства, право на придбання акцій ПрАТ учасником товариства у разі їх продажу іншими учасниками товариства тощо), а з другого — не охоплює всієї гами правових зв'язків і всіх суб'єктів корпоративних відносин, обмежуючи їх лише відносинами між суб'єктами господарювання і суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю (ч. 6 ст. 3 ГК України). При цьому, продовжує дослідник, слід підкреслити, що в ГК України відсутня норма, яка б чітко визначала коло суб'єктів організаційно-господарських повноважень, зміст останніх та критерії віднесення тих чи інших учасників відносин у сфері господарювання до суб'єктів організаційно-господарських повноважень. [14]. Майново-господарськими відносинами у складі корпоративних відносин є відносини: 1) між

учасниками товариства і товариством: а) щодо розподілу прибутку товариства й одержання його частини (дивідендів); б) щодо відчуження часток у статутному (складеному) капіталі товариства, цінних паперів, що засвідчують участь у товаристві (такі відносини можуть виникати між учасниками товариства, учасником товариства та товариством, учасником товариства та іншими особами); 2) між учасниками товариства та товариством щодо виконання зобов'язань перед товариством, пов'язаних з майновою участю, а також щодо внесення вкладів (оплати акцій) тощо.

Продовжуючи цю тезу, В. М. Пашков нагадує, що у Податковому кодексі України було введено таке поняття, як пов'язані особи (ст. 14) [15, с. 194–195].

Крім того, зауважує І. М. Кравець, серед суб'єктів організаційно-господарських повноважень є власники майна. Посилаючись на ч. 2 ст. 135 ГК України, вона стверджує, що власник має право особисто або через уповноважені ним органи з метою здійснення підприємницької діяльності засновувати господарські організації, закріплюючи за ними належне йому майно на праві власності, праві повного господарського відання, а для здійснення некомерційної діяльності на праві оперативного управління, визначаючи предмет та мету діяльності таких організацій [16, с. 124–125]. Законодавець задовільно чітко окреслив коло організаційно-господарських зобов'язань через зазначення на суб'єктів, між якими вони виникають. І до таких зобов'язань не належать такі, що не є подібними до тих, які не вказані у ч. 2 ст. 176 ГК [8].

На нашу думку, *відносини, що виникають у цьому випадку, мають спільну правову природу з відносинами, які виникають у холдингових компаніях*. Зокрема, аналізуючи зміст ст. 126 ГК України, можна з'ясувати, що законодавець ідентифікує так звані асоційовані підприємства з формою об'єднання підприємств, які є групою суб'єктів господарювання — юридичних осіб, пов'язаних між собою відносинами економічної та/або організаційної залежності в формі участі у статутному капіталі та/або управлінні [10, с. 22–23]. Цікавим із цього приводу є інший висновок Д. В. Задахайла: «... за першого наближення до аналізу дефініції холдингової компанії (важливо звернути увагу — не холдингової групи підприємств, а саме компанії), що міститься у ст. 126 ГК України в її сучасній редакції, як найпоширенішої форми консолідації активів в єдину систему суб'єктів господарювання, слід зробити такі зауваження: 1) господарська організація, що створена в будь-якій іншій організаційно-правовій формі, ніж публічне акціонерне товариство, навіть за умови володіння, користування та розпорядження холдинговими корпоративними пакетами акцій (часток, паїв) надзвичайно великої кількості відповідних підприємств, не може бути кваліфікована як холдингова компанія. Це не перешкоджає визнавати такі компанії асоційованими підприємствами,

афілійованими особами, пов'язаними особами згідно із ГК України, Законом України «Про акціонерні товариства», ПК України тощо. Такий порядок, наприклад, виводить за дужки правової кваліфікації численні випадки створення, зокрема, так званих сімейних холдингів. Важливо підкреслити інше, названим визначенням створюється ситуація, коли формально феномен холдингових груп суб'єктів господарювання законодавцем враховано, але таким чином, що застосувати створену конструкцію до реальних суспільних відносин консолідації економічних активів не є можливим; 2) законодавець обмежив застосування поняття дочірнього підприємства загальним випадком відносин між асоційованими підприємствами з вирішальною залежністю. Водночас, формулюючи визначення саме холдингової компанії через її співвідношення із залежними підприємствами, законодавець використав поняття корпоративних підприємств замість дочірніх. Це не зовсім зрозуміло з огляду на зміст п. 8 ст. 63 ГК України, де зафіксовано, що «у випадках існування залежності від іншого підприємства, передбачених ст. 126 цього Кодексу, підприємство визнається дочірнім» [10, с. 24–25].

Організаційно-господарські правовідносини на загальнотеоретичному рівні класифіковано: залежно від характеру впливу на поведінку суб'єктів — на регулятивні та охоронні, за характером юридичного обов'язку — на активні і пасивні, за генетичним та функціональним зв'язком — на матеріально-правові і процесуально-правові (процесуально-регулятивні та процесуально-охоронні), за структурою юридичного змісту — на прості та складні, за складом і ступенем індивідуалізації суб'єктів — на відносні та абсолютні. Ці правовідносини є переважно складними, зокрема комплексними. Окремі такі правовідносини в цілому являють собою ієрархічні системи спрямованих на досягнення єдиного певного результату складових правовідносин з декількома рівнями, які об'єднують підсистеми, а на найнижчому рівні елементарні правовідносини. Із цієї причини окремі характеристики складних правовідносин та їх складових можуть не збігатися.

На галузевому рівні за інтегрованим критерієм (складом і ступенем конкретизації суб'єктів та предметно-об'єктним) виділено такі види організаційно-господарських правовідносин: абсолютні майнові, абсолютно-відносні майнові, абсолютні з ведення власної господарської діяльності (майнові і немайнові), відносні зобов'язальні (організаційно-господарські зобов'язання), немайнові абсолютні [5]. З точки зору О. П. Віхрова, абсолютні майнові організаційно-господарські правовідносини представлено двома їх видами: з охорони і захисту прав власника, з реалізації останнім його організаційно-установчих повноважень. Повноваження власника у сфері господарювання залежно від їх значущості і місця в процесі організації та здійснення господарської діяльності поділяються на цілевизначальні, засновницькі, регуля-

тивні, управлінські, контрольні, охоронні. При цьому абсолютні майнові організаційно-господарські правовідносини є такими потенційно, будь-які суб'єкти організаційно-господарських повноважень при здійсненні управлінських функцій щодо суб'єкта господарювання — власника повинні утримуватися від порушення його права власності, не заважати йому в реалізації організаційно-установчих повноважень. Абсолютно-відносні майнові організаційно-господарські правовідносини є складними, оскільки контрагентами суб'єктів господарювання у них виступають одночасно як невизначене коло суб'єктів організаційно-господарських повноважень, так і власники, з якими ці суб'єкти господарювання перебувають у відносних правовідносинах. У частині, яка опосередковує зв'язок суб'єкта з власником, ці правовідносини виступають як організаційно-господарські зобов'язання. Зміст абсолютних організаційно-господарських правовідносин з ведення власної господарської діяльності обумовлено правами та обов'язками абсолютного характеру суб'єкта господарювання. Будь-який орган виконавчої влади, місцевого самоврядування чи інший суб'єкт організаційно-господарських повноважень повинен не перешкоджати суб'єктові господарювання в реалізації його прав. Немайнові абсолютні організаційно-господарські правовідносини поділяються на такі: пов'язані з охороною і захистом права інтелектуальної власності суб'єкта господарювання; пов'язані з використанням об'єктів права інтелектуальної власності у господарській діяльності названого суб'єкта [5].

Однак унаслідок деякої нечіткості формулювань ч. 6 ст. 3 і ч. 1 ст. 176 ГК України можуть виникати сумніви в тому, що до змісту організаційно-господарських відносин і організаційно-господарських зобов'язань включаються майнові елементи. Але це означає лише те, що згадані законодавчі положення потребують детального логічного опрацювання при їх тлумаченні [8].

Висновки. На підставі викладеного можна зробити висновок, що організаційно-господарські правовідносини на загальнотеоретичному рівні класифіковано: залежно від характеру впливу на поведінку суб'єктів — на регулятивні та охоронні, за характером юридичного обов'язку — на активні і пасивні, за генетичним та функціональним зв'язком — на матеріально-правові і процесуально-правові (процесуально-регулятивні та процесуально-охоронні), за структурою юридичного змісту — на прості та складні, за складом і ступенем індивідуалізації суб'єктів — на відносні та абсолютні.

Організаційно-господарські правовідносини поділяються на відносини: 1) між органами державної влади та/або місцевого самоврядування, що наділені господарською компетенцією щодо конкретних суб'єктів господарювання та відповідними суб'єктами господарювання; 2) що виникають у господарських об'єднаннях між суб'єктами господарювання, коли один з господарюючих суб'єктів наділений господарською компетенцією щодо інших

учасників об'єднання; 3) що виникають у холдингових компаніях між головним підприємством, наділеним відповідною господарською компетенцією, та дочірніми підприємствами.

При цьому будь-які суб'єкти організаційно-господарських повноважень при здійсненні управлінських функцій щодо суб'єкта господарювання — власника повинні утримуватися від порушення його права власності, не заважати йому в реалізації організаційно-установчих повноважень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мамутов В. К. Предприятие и вышестоящий хозяйственный орган / В. К. Мамутов. — М. : Юрид. лит., 1969. — 240 с.
2. Хозяйственное право / под ред. В. К. Мамутова. — К. : Юрінком Інтер, 2002. — 906 с.
3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А. Беяневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина та ін. ; за заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини. — 3-тє вид., переробл. і допов. — К. : Юрінком Інтер, 2012. — 776 с.
4. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України ; за заг. ред. В. К. Мамутова. — К., 2004. — 688 с.
5. Віхров О. П. Організаційно-господарські правовідносини: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04 / О. П. Віхров. — Донецьк, 2009. — 35 с.
6. Вінник О. М. Господарське право: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Вінник. — 2-ге вид., змінене та допов. — К. : Правова єдність, 2009. — 766 с.
7. Кравець І. М. Правове становище суб'єктів організаційно-господарських зобов'язань / І. М. Кравець. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 240 с.
8. Коваль В. М. Організаційно-господарські відносини і зобов'язання / В. М. Коваль // Економіка та право. — 2011. — № 3. — С. 59–62.
9. Пашков В. М. Проблеми правового регулювання відносин у сфері охорони здоров'я (господарсько-правовий контекст) / В. М. Пашков. — К. : МОРІОН, 2009. — 448 с.
10. Задихайло Д. В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави : монографія / Д. В. Задихайло. — Харків : Юрайт, 2012. — 456 с.
11. Вінник О. М. Господарське право : курс лекцій / О. М. Вінник. — К. : Атіка, 2004. — 624 с.
12. Кравець І. Поняття, ознаки та класифікація суб'єктів організаційно-господарських повноважень / І. Кравець // Вісн. госп. судочинства. — 2006. — № 3. — С. 205–206.
13. Віхров О. П. Організаційно-господарські правовідносини : монографія / О. П. Віхров. — К. : Вид. дім «Слово», 2008. — 512 с.
14. Щербина В. С. Правова природа корпоративних відносин / В. С. Щербина // Укр. комерц. право. — 2006. — № 7. — С. 10–14.
15. Господарське право : підручник / Д. В. Задихайло, В. М. Пашков, Р. П. Бойчук та ін. ; за заг. ред. Д. В. Задихайла, В. М. Пашкова. — Х. : Право, 2012. — 696 с.

16. Кравець І. М. Правове становище суб'єктів організаційно-господарських повноважень : монографія / І. М. Кравець. — К. : ЮрінкомІнтер, 2010. — 240 с.

ПРАВОВАЯ И ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ ПРИРОДА ОРГАНИЗАЦИОННО-ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ

Череповский Е. В.

Исследуются вопросы правовой природы организационно-хозяйственных полномочий, определяется круг их субъектов, а также их хозяйственная компетенция в контексте проблематики государственного регулирования хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: организационно-хозяйственные отношения, субъекты организационно-хозяйственных отношений, хозяйственная компетенция, правовая природа организационно-хозяйственных полномочий.

LEGAL AND FUNCTIONAL NATURE OF THE RELATIONS IN THE FIELD OF BUSSINES MANAGEMENT

Cherepovskiy E. V.

The paper investigates the questions of the legal nature of organizational and economic powers, defines the scope of their subjects, as well as their economic competence in the context of the public regulation of the economic activity.

Key words: organizational and economic relations, the subjects of organizational and economic relations, economic competence, the legal nature of organizational and economic powers.

УДК 346.7:669(477)

ЗАГОТІВЛЯ ТА ПЕРЕРОБКА МЕТАЛОБРУХТУ: ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

А. Р. Шимко, аспірант

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Досліджено особливості господарсько-правового забезпечення заготівлі та переробки металобрухту. Виявлено недоліки чинного законодавства та запропоновано шляхи усунення існуючих проблем. Пропозиції ґрунтуються